

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 28 mei 2021
(OR. en)

Interinstitutioneel dossier:
2018/0206(COD)

6980/2/21
REV 2 ADD 1

FSTR 25
SOC 143
SAN 140
CADREFIN 131
CODEC 367
PARLNAT 123

MOTIVERING VAN DE RAAD

Betreft: Standpunt van de Raad in eerste lezing met het oog op de vaststelling van een VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot oprichting van het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1296/2013

- Motivering van de Raad
- Vastgesteld door de Raad op 27 mei 2021

I. INLEIDING

1. Op 30 mei 2018 heeft de Commissie het voorstel ingediend voor de verordening betreffende het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+)¹, dat deel uitmaakt van het wetgevingspakket cohesiebeleid voor 2021-2027. De overkoepelende beleidsdoelstelling van de ESF+-verordening is bij te dragen tot een beter presterend en veerkrachtiger "sociaal Europa" en tot de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en de door het proces van de Europese economische governance bekrachtigde sociale en werkgelegenheidsprioriteiten. Naar aanleiding van de COVID-19-pandemie heeft de Commissie op 28 mei 2020 in samenhang met het herziene meerjarig financieel kader 2021-27 en het herstelpakket verschillende wijzigingen voorgesteld in het wetgevingspakket cohesiebeleid 2021-2027, onder meer in de ESF+-verordening².
2. Het Europees Economisch en Sociaal Comité heeft op 17 oktober 2018 advies uitgebracht over het oorspronkelijke voorstel³ en op 18 september 2020 over het gewijzigde voorstel⁴.
3. Het Comité van de Regio's heeft op 5 december 2018 advies uitgebracht over het oorspronkelijke voorstel⁵ en op 14 oktober 2020 over het gewijzigde voorstel⁶.
4. Het Europees Parlement heeft tijdens zijn plenaire vergadering van 4 april 2019 zijn standpunt over de ESF+-verordening in eerste lezing vastgesteld.
5. De Groep structuurmaatregelen heeft de voorgestelde ESF+-verordening tijdens een aantal vergaderingen onder het Bulgaarse, Oostenrijkse, Roemeense, Finse, Kroatische, Duitse en Portugese voorzitterschap besproken.

¹ Doc. 9573/18 + ADD 2.

² Doc. ST 8394/20.

³ PB C 62 van 15.2.2019, blz. 165.

⁴ PB C 429 van 11.12.2020, blz. 245.

⁵ PB C 86 van 7.3.2019, blz. 84.

⁶ PB C 440 van 18.12.2020, blz. 191.

6. Het Comité van permanente vertegenwoordigers heeft op 3 april 2019 zijn goedkeuring gehecht aan het initiële partiële onderhandelingsmandaat⁷. Op 22 juli 2020 heeft het Comité van permanente vertegenwoordigers zijn goedkeuring gehecht aan een nieuw partieel mandaat voor onderhandelingen met het Europees Parlement in verband met het gewijzigde Commissievoorstel voor de ESF+-verordening⁸. Vervolgens heeft het Comité van permanente vertegenwoordigers op 5 oktober 2020 het partieel onderhandelingsmandaat geactualiseerd⁹ om rekening te houden met de op de buitengewone bijeenkomst van de Europese Raad van 17, 18, 19, 20 en 21 juli 2020 aangenomen conclusies van de Europese Raad over het meerjarig financieel kader 2021-27 en het herstelpakket.
7. Op basis van deze mandaten hebben het Finse, het Kroatische, het Duitse en het Portugese voorzitterschap interinstitutionele onderhandelingen gevoerd die in februari 2021 zijn afgerond.
8. Op 4 maart 2021 heeft de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken (EMPL) van het Europees Parlement het resultaat van de interinstitutionele onderhandelingen goedgekeurd. Op 5 maart 2021 heeft de voorzitter van de commissie EMPL het voorzitterschap van de Raad bij brief laten weten dat zij de plenaire vergadering zal aanbevelen het standpunt van de Raad (nog bij te werken door de juristen-vertalers) in de tweede lezing van het Parlement zonder amendementen te aanvaarden.
9. Rekening houdend met dit akkoord en na juridisch-taalkundige bijwerking ervan heeft de Raad op 27 mei 2021 zijn standpunt in eerste lezing vastgesteld, overeenkomstig de gewone wetgevingsprocedure van artikel 294 VWEU.

II. DOELSTELLING (artikelen 3 en 4)

10. Overeenkomstig onder meer de artikelen 149, 153, 164 en 175 VWEU heeft het ESF+ ten doel de lidstaten en regio's te steunen bij het tot stand brengen van hoge werkgelegenheidsniveaus, een rechtvaardige sociale bescherming en een geschoolde en veerkrachtige beroepsbevolking, evenals inclusieve en hechte samenlevingen die erop gericht zijn armoede uit te bannen en de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten na te streven. Tegelijkertijd moet het ESF+ de reeds bestaande beleidsmaatregelen van de lidstaten op die gebieden ondersteunen, aanvullen en een meerwaarde bieden.

⁷ Doc. 7982/19.

⁸ Doc. 9431/20.

⁹ Doc. 10881/20.

11. Het ESF+ ondersteunt de volgende specifieke doelstellingen:

- a) de toegang tot werk en activeringsmaatregelen voor alle werkzoekenden verbeteren;
- b) de arbeidsmarktinstellingen en -diensten moderniseren om de vaardigheidsbehoeften te beoordelen en erop te anticiperen;
- c) een genderevenwichtige arbeidsmarktparticipatie, gelijke arbeidsvoorwaarden en een betere balans tussen werk en privéleven bevorderen;
- d) de aanpassing van werknemers, ondernemingen en ondernemers aan veranderingen, en actief en gezond ouder worden bevorderen;
- e) de onderwijs- en opleidingsstelsels verbeteren op het gebied van kwaliteit, inclusiviteit, doeltreffendheid en relevantie voor de arbeidsmarkt;
- f) de gelijke toegang tot en de voltooiing van kwaliteitsvolle en inclusieve educatie en opleiding bevorderen, vooral voor kansarme groepen;
- g) een leven lang leren bevorderen;
- h) actieve inclusie bevorderen met het oog op gelijke kansen, non-discriminatie en actieve participatie;
- i) de sociaal-economische integratie van onderdanen van derde landen, met inbegrip van migranten, bevorderen;
- j) de sociaal-economische integratie van gemarginaliseerde gemeenschappen bevorderen;
- k) de gelijke en tijdige toegang tot hoogwaardige, duurzame en betaalbare diensten verbeteren; de stelsels voor sociale bescherming moderniseren; de toegankelijkheid, de doeltreffendheid en de veerkracht van de stelsels voor gezondheidszorg en langdurige zorg verbeteren;
- l) de sociale integratie bevorderen van mensen die risico lopen op armoede of sociale uitsluiting;
- m) materiële deprivatie bestrijden door voedselhulp of materiële basishulp aan de meest behoeftigen te verlenen.

Naast bovengenoemde specifieke doelstellingen, moet het ESF+-onderdeel in gedeeld beheer bovendien bijdragen aan de beleidsdoelstellingen in artikel 5 van de verordening gemeenschappelijke bepalingen.

12. Indien strikt noodzakelijk kan het ESF+, als tijdelijke maatregel om te reageren op uitzonderlijke of ongewone omstandigheden, ondersteuning bieden voor zowel de financiering van regelingen voor arbeidsduurvermindering (zonder dat deze moeten worden gecombineerd met actieve maatregelen) als de toegang tot gezondheidszorg, ook voor mensen die op sociaal-economisch vlak niet acuut kwetsbaar zijn.

III. ANALYSE VAN HET STANDPUNT VAN DE RAAD IN EERSTE LEZING

a) Uitvoering in gedeeld beheer (artikelen 7 tot en met 24)

13. In het standpunt van de Raad in eerste lezing is een goed evenwicht gevonden tussen de verschillende specifieke doelstellingen van het ESF+, met aandacht voor de voornaamste sociale uitdagingen waarmee Europa momenteel te kampen heeft in het kader van de Europese pijler van sociale rechten, en de vereisten inzake thematische concentratie op basis waarvan de nodige steun wordt toegewezen aan de door de twee wetgevers gesignaleerde kerngebieden (kinderarmoede, sociale inclusie, jeugdwerkloosheid, steun voor de meest behoeftigen en capaciteitsopbouw van sociale partners en maatschappelijke organisaties).
14. In dit verband bepaalt het bereikte akkoord over de thematische concentratie van ESF+-middelen (artikel 7 en – deels – artikel 9) het volgende:
 - de lidstaten wijzen ten minste 25 % van hun nationale middelen van het ESF+-onderdeel in gedeeld beheer toe voor het ondersteunen van sociale inclusie;
 - de lidstaten waarvan het gemiddeld percentage kinderen jonger dan 18 die het risico lopen op armoede of sociale uitsluiting in de periode 2017-2019 hoger was dan het Uniegemiddelde (gegevens van Eurostat) wijzen ten minste 5 % van hun middelen van het ESF+-onderdeel in gedeeld beheer toe aan die activiteiten;
 - de lidstaten waarvan het gemiddeld percentage jongeren van 15 tot en met 29 jaar die geen werk hadden en geen onderwijs of opleiding volgden in de periode 2017-2019 hoger was dan het Uniegemiddelde (gegevens van Eurostat) wijzen ten minste 12,5 % van hun middelen van het ESF+-onderdeel in gedeeld beheer toe aan die acties;

- de lidstaten wijzen ten minste 3 % van hun middelen van het ESF+-onderdeel in gedeeld beheer toe om de vormen van extreme armoede te bestrijden die het sterkst bijdragen tot sociale uitsluiting, zoals dakloosheid, kinderarmoede en voedselgebrek;
 - de lidstaten wijzen een passend bedrag van hun middelen van het ESF+-onderdeel in gedeeld beheer in elk programma toe voor de capaciteitsopbouw van sociale partners en maatschappelijke organisaties. Lidstaten met een landspecifieke aanbeveling op een van deze gebieden, wijzen daar ook ten minste 0,25 % van hun ESF+-middelen aan toe.
15. In een context waarin de rol van innovatie en transnationale samenwerking op sociaal gebied steeds belangrijker wordt, zullen de lidstaten ook steun verlenen aan sociale innovatie en sociale experimenten ter versterking van benaderingen van onderop op basis van partnerschappen (artikel 14), en hebben ze de mogelijkheid om transnationale samenwerkingsacties in het kader van de specifieke doelstellingen van het ESF+ te bevorderen en te ondersteunen (artikel 15).
16. Tegelijkertijd maakt het ESF+-onderdeel in gedeeld beheer duidelijk welke soort steun niet in aanmerking komt (artikel 16). De aankoop van grond en onroerend goed alsook infrastructuur kan niet worden ondersteund. Voorts komt de aankoop van meubilair, uitrusting en voertuigen evenmin in aanmerking, tenzij de aankoop noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doelstelling van de concrete actie, deze goederen volledig zijn afgeschreven, of de aankoop van deze items de goedkoopste optie is.
17. Hoofdstuk III (artikelen 18 tot en met 24) is uitsluitend gericht op de materiële bijstand ex-FEAD, met aandacht voor de beginselen voor steun, de rapportageregels, subsidiabiliteit, de indicatoren en de audit voor de maatregelen van het ESF+ ter bestrijding van materiële deprivatie. Het standpunt van de Raad in eerste lezing neemt de structuur van dit hoofdstuk uit het Commissievoorstel over met het oog op een uniforme aanpak, zonder veeleisendere voorschriften op te leggen (bv. voor de rapportage van gegevens over indicatoren, of regels betreffende het auditspoor) voor deze soorten acties, die lagere deelnamedrempels hebben en dus minder administratief belastend zijn.

b) Uitvoering in direct en indirect beheer (artikelen 25 tot en met 36)

18. Het standpunt van de Raad in eerste lezing over het onderdeel werkgelegenheid en sociale innovatie (het EaSI-onderdeel) bevat bepalingen over de operationele doelstellingen, de in aanmerking komende acties en entiteiten, geassocieerde derde landen, vormen van EU-financiering en de bescherming van de financiële belangen van de Unie, samen met andere punten met betrekking tot de uitvoering (bv. het werkprogramma, monitoring en rapportage, evaluatie, audits, informatie en communicatie en publiciteit).
19. Het EaSI-onderdeel heeft de volgende operationele doelstellingen (artikel 25):
 - a) hoogwaardige vergelijkende analytische kennis ontwikkelen;
 - b) een doeltreffende en inclusieve informatie-uitwisseling, wederzijds leren, collegiale toetsingen en een dialoog over relevante beleidsmaatregelen bevorderen;
 - c) sociale experimenten ondersteunen en de capaciteit van de betrokken belanghebbenden opbouwen;
 - d) de vrijwillige geografische mobiliteit van werknemers vergemakkelijken en de kans op het vinden van een baan vergroten;
 - e) steun verlenen aan de ontwikkeling van het marktecosysteem rond de verstrekking van microfinanciering aan micro-ondernemingen in de aanloop- en ontwikkelingsfase;
 - f) steun verlenen aan netwerken op Unieniveau en aan de dialoog met en tussen de betrokken belanghebbenden, en bijdragen tot de opbouw van hun institutionele capaciteit;
 - g) de ontwikkeling van sociale ondernemingen en van een markt voor sociale investeringen ondersteunen;
 - h) richtsnoeren verstrekken voor de ontwikkeling van de voor de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten benodigde sociale infrastructuur;
 - i) de transnationale samenwerking bevorderen ter versnelling van de overdracht en ter facilitering van de opschaling van innovatieve oplossingen; en
 - j) de uitvoering van relevante internationale sociale en arbeidsnormen ondersteunen.

20. In het kader van het EaSI-onderdeel kunnen ook de volgende acties worden ondersteund (artikel 26):

- a) analytische activiteiten, onder meer met betrekking tot derde landen;
- b) uitvoering van het beleid;
- c) capaciteitsopbouw;
- d) communicatie- en verspreidingsactiviteiten.

c) Overige bepalingen (artikelen 37 tot en met 42)

21. Naast vrij gebruikelijke bepalingen in andere wetgevingshandelingen, zoals die betreffende de uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie en comitéprocedures (in dit geval voor het ESF+ in gedeeld beheer), waarborgt artikel 39 van het standpunt van de Raad in eerste lezing de betrokkenheid van het bij artikel 163 VWEU ingestelde comité, dat advies kan uitbrengen over relevante vraagstukken betreffende het ESF+, en werkgroepen zal instellen voor elk ESF+-onderdeel.
22. Ter waarborging van de continuïteit van steunverlening op het gegeven beleidsterrein en ter uitvoering van het programma vanaf het begin van het meerjarig financieel kader 2021-2027, acht de Raad het in artikel 42 van zijn standpunt in eerste lezing passend de verordening, wat het EaSI-onderdeel betreft, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2021 toe te passen.

IV. CONCLUSIE

23. Het standpunt van de Raad in eerste lezing geeft het compromis weer dat is bereikt in de onderhandelingen tussen de Raad en het Europees Parlement, met de steun van de Commissie.
24. De Raad is van oordeel dat zijn standpunt in eerste lezing een evenwichtige tekst vormt waarmee alle doelstellingen van de ESF+-verordening worden verwezenlijkt.